

Capitulum lxxi. lxxij

Et qz in ista roboratōe fit noua opatio z nouus aīe effectus. ideo nouū etiā debuit institui sacramentū z a pmo distinctum. Verū qz in qlibet sacramēto o3 vt visibile pportioneē rei inuisibili. iō crisma qd est ppositū ex oliuo z balsamo cū vbis gratia opantibus. istis sc3 signo te signo crucis. cōfirmo te crisma te salutis: hui⁹ sacramēti virtutē optime repñtant. **Dñicus** Ostēde nūc queso quō hec exteriora interiorib⁹ assumilēf.

Raymundus Dixi in crismate oleū z balsamū p̄tineri. Si aut oleū supnatat aque ita grā p̄firmatōis grām baptismatis supat. Itē oleū reddit aquā saporosam: ita p̄firmatio baptizati boīem magis efficit populis famosum. vita. p̄tute. bonitate. p̄uersatōe. sermone. Itē oleū extendit z dilatat sup aquas: ita p̄ hanc p̄firmatōis grām hō exteri⁹ ad bona opa dilatur z nomē xp̄i amabile reddit cordib⁹ aliorū. Itē oleū nitidū est z plucidū. ita hoc sacramēto hō p̄scientiā possidet mūdā et iusticie luce serenā. Itē oliua etiā sena hieme sp̄ viret: ita per hāc sacramēti grām p̄fertur hoī vt nulla aduersitatū aspitate frangat. sed sp̄ in bono p̄seueret: z in secūdis z in tristib⁹. Item oleū lene ē. dulce. suaue. benignū. ita hoc sacramentū facit hominē humilē corde z mitē cōuersatōe. gaudere cū gaudentib⁹: flere cū flentib⁹. Preterea sicut oleo p̄misceē z balsamū quod suaue valde spirat odorē: hoc significat qz grā hui⁹ sacramēti hō extra se spargit fragrantia bone fame. bone opinionis z vite qua alios ad se trahit z suo exēplo instituit. Itē ista vinctio fit signo crucis in frōte vt significet qz in hoc sacramēto datur grā ad publice p̄ fide pugnandū: ad xp̄i nomē z crucē z mortē audacter z sine rubore p̄fitendū. z ad tormēta. p̄tumelias z ludibria si opus fuerit p̄stantissime p̄ferendū. Certe vidisti quō hoc sacramentū bñ esse z grām z fortitudinē conferat aīabus Dominic⁹. Vidi equidē z xp̄i miseratōes stupeo vebemēter qui hui⁹scemodi remedijs nr̄is vulnerib⁹ suffragatur.

¶ per sacramētū eucharistie supra modū bñ esse z multiplex grā donat. ¶ Capitulū. lxxij.

Raymūndus. Post p̄firmatōem sequit̄ eucharistie. i. bone gr̄e sacramentū. in q̄ pre ceteris p̄tinet z p̄fert oīs gratie

*Quāto exteriora
interiora gratia
significent*

Dialogus Sextus

plenitudo. Videmus q̄ in vita corpali primū p̄cedit genera-
tio. deīn sequit̄ augmētatio p̄ quā hō perducit̄ ad plenā vitam
ita tertio requirit̄ alimentū quo oīs vita p̄duret in esse. Pari-
mō est in vita spūali. Nā in baptīsmo spūaliter nasceris. in cō-
firmatiōe augmētaris: et eucharistia aleris et enutriris. quo fit
vt in vita spūali p̄serueris et p̄plearis. **Dominic⁹.** Sed quo
cibo alit nos xp̄s in h̄ eucharistie sacramēto. **Raymundus.**
Nō alio vtiq̄ q̄ seip̄o. sua carne. suo sanguine. sua diuinitate:
que realiter et veraciter in hoc sacramēto p̄tinent. Ecce hoc ē
pabulū amoris. esca dilectōis. ferculū ardentissime pietatis q̄
te nutrit deus tuus. redēptor tuus. Sicut em̄ nutritio corpa-
lis fit p̄ calozē naturalē. qui si defecerit iā nutritio cessabit. sic et
nutritio spūalis p̄ calozē fit spūalē. hoc est p̄ amorē. Et sicut
calor naturalis cōuertit nutrimentū in rē nutritā: ita amor cō-
uertit amantē in rē amatā. Corpalis tñ nutritio et spūalis fi-
unt p̄trario mō. Nā in corpali alimentū vertit̄ in naturā aliti
sed in spūali alitū in naturā vertitur alimētū. Manducās em̄
xp̄m nō in ter xp̄s mutat̄. sed tu mutaris in xp̄o: formā et imagi-
nē et xp̄i similitudinē vere recipiēs atq̄ ita xp̄o p̄iūgeris et eius
membz efficeris. Hinc iā intelligis quō hoc sacramentū sca-
la sit in qua p̄ res visibiles (vt sunt forma panis et vini) hō ascē-
dit ad xp̄m. et xp̄s descēdit ad hoīem. Istis rebz visibilibz acce-
dit sermo xp̄i et verū xp̄i corpus efficiūt et verus sanguis. **Do-
minicus.** Quō tu mihi ostēdis q̄ potestate verboz xp̄i panis
qui in altari est in xp̄i carnē trāsformat̄. **Raymundus.** Cre-
dis xp̄m deū esse et creaturas oēs verbo formasse. **Domini-
cus.** Credo equidē. **Raymundus.** Si ḡ potuit ḡbo naturā
creare: quare nō poterit naturā cū voluerit verbo traducere.
Nūquid erit infirmior sermo xp̄i trāsmutando naturā q̄ crea-
do. Ut aut̄ noueris q̄ xp̄i verba id realit̄ efficiūt qd̄ dicūt his
rōibus poteris edoceri. Prima rō. oīno necē est q̄ ḡba crea-
toris ascēdant vnū gradū supra ḡba creati hoīs. sed hoīs ver-
ba sp̄ significāt aliqd̄. ergo dei hoīs ḡba vltra id qd̄ significāt
etiā faciūt quod dicūt. Scda. verba hoīs aliqn̄ sunt falsa. vt ḡ
vnū gradū vltra tribuam⁹ verbis xp̄i oīz necārio asserere q̄ sp̄
sunt vera. iō in veritate opant̄ qd̄ loquunt̄. Tertia. si creatura

Q. sicut ver-
boz xp̄i panis
vertitur in cor-
pus christi

Capitulum lxxij. lxxiij

h3 virtutē trāsmutādi in se aliā creaturā (nā caro humana mu-
tat panē in suā subām) multo magis pba xpi sua virtute panē
in altari vertit in suā carnē z vinū in sanguinē **Dñicus.** Li-
beter assentior rōibus tuis. nā z vere z firmissime st3 Sed nūc
queso paucis ostēde quō hec visibilia in h3 sacramēto interiore
grāz repñtent **Raymūdus.** Pareo libēs. Sicut em panis
et vinū sunt ipius corpis plena refectio: ita corpus xpi qđ sub
his speciebus pñet optimo spiritali cibo aīam refocillat. Pre-
terea sicut panis supra oēs cibos corpus nutrit z sustētat: z vi-
nū letificat z inebriat: ita corpus z sanguis xpi aīam reficit. nu-
trit. letā iocundā atq3 ebriaz reddit. Preterea. sicut ex multis
granis panis fit. z ex multis acinis vinū pfluit: ita in hac sacra-
mēti pceptōe multi xpiani in vnā fidē xpo iungunt z fiunt cor-
p9 vnū z aīa vna **Dominicus.** Ex hoc postremo pz qđ p formā
panis z vini duplex inuisibile denotat. sc3 verū corpus xpi vir-
gineū qđ in h3 sacramēto pñet. z corpus xpi mysticū: eccia sc3
in pdestinat3 qđ nō reali s3 significatiue repñtat. **Uex** tu vltra
pgredere **Raym.** Audi igi3 pñter. sicut res corpales panis
et vinū in h3 sacro in eā ascendūt dignitatis z nobilitat3 eminē-
tiā qđ nulla pōt cellior estimari (trāseūt eī in corp9 xpi glificatū)
ita p hoc sacm boni xpiani sublimant. deificāt. z in xpm puer-
tunt. z efficiunt cū eo vni9 volūtatis. amoris z germanitatis.
Preterea. sicut panis viniq3 suba formis extra remanētibus in
xpi carnē z sanguinē occulta pñtute puerit. ita p hoc sacm aīa
xpiani in xpi aīam z deitatē occulte pmutat. corpe in sua spē p-
manēte Preterea: sicut p pñtū suū xps res visibiles pñt in cor-
pus suū: ita in h3 sacro pñt corda aīasq3 pioz in semetip3. Pre-
terea. sicut in h3 sacro panis corpore9 aliā naturā induēs mltō
melior efficit: ita corp9 xpiani digne cōicātis meliorat. z castū
mundū. scm. z xpi obseq3 deditū z rōni subditū efficit **Dñi-
cus.** Magnifica st3 que loqris z qđ vehemēter in amorē hui9 di-
gnissimi sacri mentē hoīs inflāmāt. **Hinc** claret qđ pñtute hui9
optimi cibi xpianus enutrit. roborat. pplet. pficitur. z ad vlti-
mū bonitatis terminū qñtū in h3 mūdo possibile est accelerat.

Quo visibile
inuisibile gra-
tiā significet

Q caro xpi est penitus cōtraria